

صبحانه

حاشیه‌نگاری خبرنگار «جام‌جم» از مستند «غیررسمی ۶»

شیفته کتاب

◀ صفحه ۱۰

نگاهی به نقاط قوت و ضعف جشنواره تجسمی فجر

جشنواره‌ای باخرد جمعی

«جام‌جم» از سریال «سنجرخان» در گفت‌وگو با عوامل گزارش می‌دهد

حماسه قهرمان‌گرد

◀ ۸

رئیس سازمان صداوسیما در اختتامیه جشنواره تولیدات پویانمایی و عروسکی مطرح کرد

عدالت رسانه‌ای؛ دیده‌شدن استان‌ها در قاب تلویزیون

🔴 زوایه‌دید

مدیریت غلط جشنواره‌ها چگونه آرزوی جوانان را بر باد می‌دهد

گذری به معنادر جشنواره تئاتر فجر

🔴 تناقض‌ها در جشنواره تئاتر فجر

یکی از دوستان هنری‌ام که در دایره همان طیف خاص و محدود قرار دارد، موفق به راهیابی به جشنواره تئاتر در بخش اجرای خیابانی شد ولاجرم، هم از روی ارادت به او و هم از روی کنجکاوی جهت دیدن نیمچه رقیب چندساله خود در عرصه عناوین سال‌های گذشته این جشنواره بوده‌اند، بعدها به راهی تالاروحدت شدم، تنها نبودم!یکی دیگر از دوستان اهل طریق هنر هم که زیاد هم جور فکری‌مان با هم جور نیست همراهم شد و دو طفل من هم که گاهی چشمه خلاقیت هنری‌شان به جوش می‌آید، طبق معمول با انگیزه کشف و یافتن منظری جدید از مناظر بی‌نهایت هنری با جنبه تفریح و فراغت همراه من شدند. در طول مسیر چه گذشت، بگذرد؛ این‌که دل و روده هنری طیف خاص هنری محدود مورد هدف‌مان را از شکم سازمانی‌اش بیرون کشیدیم و مدیران سازمان را به کنایه جبه قله عالم و خداوندگار تصمیم‌های سلیقه‌ای نشانادیم و اهل هنرش را نیز تابع پاد‌های موسمی یافتیم، بماند؛ اما مقصدمان جشنواره فجر بود و قرار بود به دیدن آثار فارخی بنشینیم که به‌نام تئاتر خیابانی معروف هستند. دور تا دور جایگاه یا همان استیج اجرا نشستیم، دو طفل من بی‌ملاحظه جایگاه سبیل و کلاه و عینک هنری تئاتری‌ها و هیات داوران در ردیف اول نشستند و در هیجان موزیک و حرکت و گریم، چشم در چشم بازیگران زل زدند و من این صحنه را تئاترتر از اصل اجرا که روی صحنه در حال اجرا بود، می‌دیدم....

در یک‌سو اشتیاق بازیگران برای دیده‌شدن و در یک‌سوی بستر جشنواره هنر و شناساندن خود به عنوان یک هنرمند را نیز عیناورود به مدینه فاضله می‌داند. در ایران امروز ما که سهم هرکس از مدینه فاضله هنر، منوط به عوامل بی‌شمار متضاد مدیریتی شده، راه‌یافتن به جشنواره‌ای مثل «جشنواره فجر» هرچند برای همه هنرمندان عرصه هنر امری تفاخرآمیز است؛ اما تاریخ این جشنواره به‌خوبی ثابت کرده است آنها که متقدم در کسب عناوین سال‌های گذشته این جشنواره بوده‌اند، بعدها به هزارویک دلیل جورواجور منتقدین جدی جشنواره شدند و حتی دیده شده که بعضی از حضرات، جشنواره را فاقد وجهات لازم هنری توصیف کردند.

🔴 آرزوی جوانان برای رسیدن به کمال هنر

در سوی دیگر این مدینه فاضله (جشنواره فجر) بی‌شمار جوانان جویای نام و در آرزوی چهره‌شدن قرار دارند که فقط و فقط راهیابی به این جشنواره را عین قله و به مثابه دست‌یافتن به کمال هنر می‌دانند و پس از دست‌یافتن به آنچه تفاخرهای روشنفکرآبانه‌ای که از پس کلاه باتیپ و ویپ هنری‌شان بر سطوح محافل و مجالس ترشح نمی‌کند! این واقعۀ در شهرستان‌ها و نیز در سطح رقابت‌های هنری محدود به یک طیف خاص، مثل جشنواره‌های موضوعی یا منطقه‌ای یا سازمانی از نمود بیشتری برخوردار است و راهیابی به جشنواره فجر تنها آرزوی هنرمندانی است که عمری در گوشه‌ای از یک شهرستان دورافتاده یا در جمع محدودی از طیف خاصی نان آرزوهای خود را به قاتق هنر زده‌اند و روزگار سپری کرده‌اند.

مدینه فاضله یا همان آرمانشهر و همان جایی که هیچ‌گاه یافت نمی‌شود، جایی در ورای آرزوهای فردیت یک انسان است که هیچ‌گاه به آن دست نمی‌یابد و با خیال و آرزو، همیشه آن را طلب می‌کند. چه بی‌نهایت انسان‌هایی که در آرزوی یافتن و دستیابی به این آرمانشهر عمر خود را سپری کردند، هیچ‌گاه آن مدینه فاضله را درنیافتند و همواره زندگی خود را نیز حتی در جست‌وجوی آرمانشهر بر باد نیستی سپردند.

نتکه اساسی و مورد تعجب در یافتن مدینه فاضله دقیقا در جایی قرار دارد که این شهر آرمانی از دیدگاه هرکس به‌گونه‌ای متفاوت از سایرین است و هرکس در این شهر آرزوها به دنبال نداشته‌ها و ایده‌آل‌های مطلوب خود می‌گردد.

با یک نگاه سطحی به این موضوع به راحتی می‌توان گفت که برای اجتماع نوع بشر در قید حیات دنیایی، به دلیل تناقض امیال و آرزوهای افراد، هیچ کجا نمی‌تواند مدینه فاضله باشد.

🔴 تشابه و تضادها

ایوان پترویچ پاولف، یکی از برندگان جایزه نوبل و یکی از شهیرترین روانپزشکان باتحقیق بر موضوع اندیشه‌که بر مبنای نظریه ارسطو استوار بر سه اصل (مجاورت، تشابه و تضاد) است، زلف هرگونه یادگیری را به انواع محرک‌هاگروه زده و محرک‌ها را نیز شرطی یا غیرشرطی عنوان می‌کند. براساس یکی از سه اصل مورد اشاره در حوزه اندیشه یعنی «تضاد» که یکی از دیدگاه‌های غالب اجتماعی در نظریه‌های فرهنگی نیز محسوب می‌شود، ساختار اجتماعی مبتنی بر تعارض و تضاد است و افراد و گروه‌ها در جامعه بیش از «اجماع» براساس «تضاد» در تعامل هستند و از راه اشکال مختلف تضاد، تمایل به دستیابی به مقادیر مختلف منابع و منافع مادی و غیرمادی دارند.

🔴 جشنواره فجر و مدینه فاضله هنر

آستان هنر و به‌ویژه هنرهای مثل فیلم و تئاتر در بیشتر در معرض دید و قضاوت مخاطب قرار دارند، دقیقا جایی برای تعریف و نیز محلی برای جست‌وجوی مدینه فاضله است که در آن هنرمند با خلق یک اثر، هم به دنبال خلق مدینه فاضله خیالی خود در قالب دنیای تصویر است و هم راه‌یافتن به

🔴 خبر روز

جشنواره سینمای ایران در مالزی

رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مالزی، با اشاره به برگزاری جشنواره فیلم‌های ایرانی در مالزی گفت: شش فیلم ایرانی در سینماهای شهرهای کوالالامپور، پوتراجایا و پنانگ اکران خواهد شد. حبیب‌رضا ارزانی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مالزی با اشاره به چهل و پنجمین بهار پیروزی انقلاب اسلامی گفت: سینمای ایران بعد از انقلاب با ساخت و تولید فیلم‌های متعدد، افزایش سالن‌های سینما، حضور در رویدادهای مهم سینمایی در جهان و معرفی سینماگران جوان، جان تازه‌ای گرفت و این یکی از مهم‌ترین دستاوردهای هنری ماست. وی با اشاره به برگزاری جشنواره فیلم‌های ایرانی در مالزی، گفت: جشنواره فیلم‌های ایرانی ۲۰۲۴ از ۲۹ فوریه تا ۱۰ مارس در کشور مالزی با حمایت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و پشتیبانی سفارت جمهوری اسلامی ایران در مالزی برگزار می‌شود. ارزانی، با اشاره به این‌که این جشنواره به مخاطبان مالزیایی نگاهی اجمالی از دنیای متنوع و پر جنب و جوش سینمای ایران می‌دهد، تصریح کرد: این رویداد فرهنگی بزرگ با نمایش شش فیلم ایرانی تحسین‌شده از ۲۹ فوریه ۲۰۲۴ مطابق با ۱۸ اسفند ۱۴۰۲ در شهرهای کوالالامپور، پوتراجایا و پنانگ برگزار می‌شود. رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مالزی، گفت: جشنواره امسال با هدف تقویت بیشتر روابط فرهنگی ایران و مالزی، معرفی ارزش‌های ملی، دینی و اخلاقی جامعه اسلامی ایرانی، ایجاد تعامل هنری بین کشورهای مسلمان از طریق ترویج فیلم و معرفی سینمای ایران برگزار می‌شود. ارزانی ادامه داد: این جشنواره گزیده‌ای از فیلم‌های متنوع، از جمله درام، هیجان‌انگیز و مستندهای تاریخی است که مطالب ارزشمندی را از فرهنگ ایرانی برای مردم مالزی ارائه می‌دهد. وی با اشاره به این‌که اکران فیلم‌های ایرانی در مالزی می‌تواند سینما و سینماگران خوب ایران را به جهان معرفی کند، افزود: فیلم‌های «هناس» محصول سال ۲۰۲۲، «حوض نقاشی» محصول سال ۱۴۰۳، «شیار ۱۴۳» محصول سال ۲۰۱۴، «بادیکارده» محصول سال ۲۰۱۶، «بدون قرار قبلی» محصول سال ۲۰۲۲ و «امروز» محصول سال ۲۰۱۴ در مالزی اکران خواهد شد. ارزانی، بیان کرد: فیلم‌های جشنواره در سه سینمای GSC یعنی در GSC Mid Valley و GSC City Mall Putrajaya - City Mall IOI از ۲۹ فوریه ۲۰۲۴ مقارن با ۱۰ اسفند ۱۴۰۲ به مدت چهار روز در کوالالامپور و پوتراجایا و سپس در شهر پنانگ، GSC Gurney Plaza Penang از ۵ هفتم تا ۱۰ مارس مقارن با ۱۷ اسفند ۱۴۰۲ به مدت چهار روز(اکران می‌شود. رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مالزی، تصریح کرد: بهروز شعبانی کارگردان فیلم بدون قرار قبلی و بازیگر فیلم هناس و نرگس آبیار کارگردان فیلم شیار ۱۴۳ به نمایندگی از سینماگران خلاق ایرانی در مراسم افتتاحیه جشنواره کوالامپور و پنانگ حضور خواهند داشت. ارزانی گفت: جشنواره با یک مراسم افتتاحیه پررونق و جذاب در GSC MV در ۲۷ فوریه ۲۰۲۴ مقارن با ۸ اسفندماه ۱۴۰۲ آغاز می‌شود و پس از آن مراسم افتتاحیه در پنانگ در ۶ مارس مقارن با ۱۶ اسفندماه، برای مدعوین برگزار خواهد شد. وی با اشاره به حملات وحشیانه صهیونیست‌ها در غزه، تصریح کرد: با توجه به این‌که امروز دغدغه تمام مردم جهان به‌ویژه مسلمانان موضوع فلسطین است، در انتخاب فیلم به این موضوع نگاه ویژه شده است. ارزانی بیان کرد: جشنواره فیلم ایرانی ۲۰۲۴ نوید یک تجربه فرهنگی جذاب را می‌دهد و به مخاطبان فرصتی می‌دهد تا زیبایی و عمق سینمای ایران را کشف کنند و بخشی در مورد فرهنگ و جامعه ایرانی به دست آورند. گفتنی است در کنار این جشنواره، کارگاه‌ها و ورکشاپ‌های آموزشی درخصوص سینمای ایران توسط سرکار خانم نرگس آبیار و آقای بهروز شعبانی برگزار خواهد شد.

اشتیاق دو طفل من برای روی صحنه و حرکت‌هایی که به میزانشن معروف هستند، تقابل و تضاد خلق کرده بود.

🔴 چرا مثال در جشنواره فجر جولان می‌دهد

سه اجرای بی‌دریایی از سه گروه مختلف، ضمن آن‌که به‌جد سایز و معیار جشنواره فجر را در ذهنم تغییر داد و تمام تصور از مدینه فاضله جشنواره را نیز برهم زد، یک سؤال اساسی را هم در ذهنم شکل داد که علت راهیابی این‌گونه آثار - که به شرح یکی از آنها در ادامه می‌پردازم - به جشنواره معتبری مثل فجر چه چیزی است؟ چون با راهیابی این نوع آثار به جشنواره، گروه‌های دیگری که آثار به‌مراتب بهتر و معناگرایانه‌تری دارند، آرزوها و مدینه فاضله‌شان دچار ویرانی می‌گردد و اگر هم ویران نشود- در صورت باقی‌ماندن در این عرصه - برای سال‌های بعد از الگوهای راه‌یافته تبعیت خواهند کرد که این الگوها چیزی جز بوچ‌گرایی و پریشانی و یأس و ناامیدی و بی‌مفهومی را در چننه ندارد.

ویژگی یکی از این سه اثر موزیکال بودن آن بود که از موسیقی معروف به «مثال» در آن استفاده شده بود. این نوع موسیقی از انتفال هیجان وحشتناکی برخوردار است که لزوم به‌کارگیری این نوع موسیقی را در جشنواره‌ای که به‌نام جشنواره فجر و انقلاب اسلامی بود به‌هیچ‌عنوان درک نمی‌کردم؛ اما آن چیزی که عیان بود به‌کارگیری این موسیقی تحرک بسیار بالا و ریتم حرکتی و تغییر میزانشن‌های فراوان را به همراه داشت که این حجم از حرکت و تغییر میزانشن نیز گویای هیچ مفهومی جز پریشانی و سرگردانی نبود و عملا با ترکیب رنگ لباس بازیگران و کاراکترهای نامشخص و دگر ناموزون صحنه نکته‌ای قابل فهم جز شنیدن صدای گوش‌خراش موسیقی تند وجود نداشت و کمی هم فرم در حرکت بازیگران زن دیده می‌شد که نبود آن فرم‌ها نیز هیچ لطمه‌ای به کار نمی‌زد.

🔴 جشنواره تئاتر فجر یا محملی برای تولید هیجان

در پس این سه اجرا وقتی از دخترم که کنج‌کاو تر است و ذهن هنری‌تری نسبت به پسرم دارد، پرسیدم کدام کار را دوست داشتی و بهتر دیدی؟ گفت: کار اول! وقتی خواستم مبنای این وجه تمایز و ارزش‌گذاری را تشریح کند، فقط یک کلمه گفت: هیجان. آیا جشنواره فجر محل و محملی فقط برای تولید هیجان است؟ قاعدتا نه! پس چرا این‌گونه آثار جایگاهی در جشنواره فجر دارند و بالطبع جایگاه سایر گروه‌هایی را که می‌توانند آثار بهتری تولید کنند اشغال کرده‌اند؟ هرچقدر که دو دوتا می‌کردم، پاسخی نداشتم و باید به منزل برمی‌گشتم. اما من در سکوتی متفکرانه خبره به همه تضادهای موجود بین فاصله هیجان و هنر، مدینه فاضله را باید دوباره تعریف و دوباره باید کشف می‌کردم. مدینه فاضله شاید خواب دو طفل من روی صندلی عقب ماشین بعد از آن هیجان و خستگی بود....